

2. SETKÁNÍ – BŮH DÁVÁ SÍLU A ROZMNOŽUJE

2 denní program

Cíl: Přivést děti k poznání Boha jako toho, který zachraňuje a dává sílu k životu; děti si propojí příběh o maně na poušti (SZ) a rozmnožení chleba (NZ) s eucharistií.

Hlavní myšlenka programu: Na poušti Bůh zachraňuje Izraelity od hladu: dává jim pokrm – manu a živí je tak po dlouhý čas. V Novém zákoně Ježíš rozmnožuje chléb a sytí tak hladový zástup lidí. Tyto pokrmy jsou lidem dány dočasně. Obě tyto události budou směřovat k propojení s Eucharistií – pokrmem, který nám dává Bůh navěky a který nás bude sytit stále. S hlubším významem eucharistie se děti setkají v dalším setkání.

Cílová skupina: 4 – 5 třída

Realizace: Dvoudenní setkání – začátek: PÁ večer, konec SO odpoledne

Scénář programu (časy jsou orientační):

PÁTEK VEČER – od cca 18:00 hod.

18:00 – 18:20	Hra Lovci podpisů
18:20 – 18:25	Seznámení s obsahem programu
18:30	Večeře
19:30	Večerní program – práce s biblickým textem Exodus 16,1-35 – možnost výběru: <ul style="list-style-type: none"> - Chléb z nebe - divadlo - Chléb z nebe - interaktivní prožitek textu Večerní modlitba

SOBOTA

7:30	Snídaně
8:00 – 9:00	Hry pískový mužiček; biblická štafeta; společnými silami
9:00 – 10:30	Pečení chlebů
10:30 – 10:45	Pauza + lehká svačina
10:45 – 11:00	Hra Společná schovávaná
11:00 – 11:40	„Piknik“ – práce s biblickým textem Jan 6,4-14
11:40 – 12:00	Společné poselství obou biblických textů
12:00 – 14:15	Oběd, odpočinek (sport, vycházka...)
14:15 – 15:15	Radostný dárce
15:30	Mše svatá

PÁTEK

1. Lovci podpisů

Pomůcky: Příloha č. 1 - Formulář s otázkami, psací potřeby, (podložka na psaní).

Čas: 15-20 min.

Postup:

Každý hráč dostane předtištěný formulář s otázkami, který je stejný pro všechny hráče. Úkolem každého hráče je sehnat podpisy ke každé otázce z formuláře od dítěte, které zná odpověď na otázku nebo jinak splňuje téma. Za každý, takto získaný podpis, musí oba společně oběhnout stanovenou trasu, kterou můžete ohraničit dle svých potřeb. Trasa se obíhá při získání každého podpisu. Není tedy možné nejprve získat více podpisů najednou a trasu pak oběhnout jen jednou. Vítězem je ten, kdo co nejrychleji získá podpisy do všech kolonek a oběhne stanovenou trasu. Můžeme také ověřit, zda hráči znají odpovědi na dané otázky, u kterých se podepsali. Další variantou je, že hra končí ve chvíli, kdy mají všichni formulář vyplněný (vhodné pro skupinky s menším počtem dětí). Vítězem se tedy stávají všichni.

Zdroj: Kol. autorů. *Interaktivní rozvoj klíčových kompetencí: metodika a aktivity v průřezových tématech osobnostní a sociální výchova a multikulturní výchova*. Fryšták: Dům Ignáce Stuchlého SKM, 2008, s. 43 ISBN 978-80-254-1956-4.

Stažitelné z: <http://skoly.disod.cz/files/2015/04/2008-Kniha-Interaktivni%C3%AD-rozvoj-kl%C3%AD%C4%8Dov%C3%BDch-kompetenc%C3%AD.pdf>

2. Seznámení s obsahem

Pokud se děti zúčastnily prvního setkání, může na něj katecheta navázat:

V minulém setkání jsme prožívali to, jak nás má Ježíš rád. On je pastýř, který si hlídá svoje ovečky. Těmi ovečkami jsme my, lidé. Ježíš nás zná a chrání nás.

Také při tomto našem druhém setkání budeme objevovat to, jak nás má Bůh rád a jak se o nás stará. Budeme si vyprávět dva příběhy. Jsou od sebe vzdálené několik tisíc let, přesto mají jedno společné poselství. Budeme ho postupně objevovat. Zkuste si všimnout detailů.

večeře

3. Večerní program

Pomůcky: Příloha č. 2 - Chléb z nebe - divadlo nebo Příloha č. 3 - Chléb z nebe - interaktivní prožitek textu.

Čas: viz přílohy.

Postup:

Nyní bude následovat práce se starozákonním textem Ex 16,1-35. Katecheta bude mít možnost vybrat si ze dvou možných variant:

První varianta nabízí práci s textem formou divadla, kdy si děti samy biblický text hrají prostřednictvím scének, viz **Příloha č. 2**.

Ve druhé variantě provází děti četbou textu sám katecheta. Děti se interaktivně do dění příběhu zapojují - viz **Příloha č. 3**.

4. Modlitba

Pomůcky: hudební nástroje, Příloha č. 4 - Biblický verš, košík, Příloha č. 5 - Boží slovo.

Čas: 15 min.

Postup:

Na viditelné místo vylepíme nebo položíme doprostřed místnosti úryvek ze Sírachovce, resp. Jeho první část – „Co člověk nejvíc potřebuje k životu, je:“ Vystříhneme slova na kartičkách a rozprostřeme je po místnosti.

Modlitbu můžeme začít písní dle vlastního výběru nebo vybrat oblíbenou píseň dětí. Pokud nějaké z dětí hraje na hudební nástroj, zapojíme jej.

Bůh nám dává k životu různé věci. Dává nám je nejen k přežití, ale i k naší radosti. Skrze to, co nám Bůh dává, projevuje svoji lásku a péči vůči mně, tobě (můžeme vyjmenovat jména dětí). Úkolem každého z nás je dobře pečovat o věci, které nám Bůh svěřuje.

Ve starém zákoně se píše, že to, co člověk nejvíc potřebuje k životu, je: voda, oheň, železo a sůl, bílá pšeničná mouka, mléko a med, šťáva z hroznů, olej a oděv (Sír 39,26). Proč je řeč zrovna o těchto věcech a ne o něčem jiném? (Necháme děti odpovídat.) Proč je pro nás důležitá voda, oheň, železo, sůl, mouka, mléko, med, hrozny, olej a oblečení? (Necháme děti odpovídat na jednotlivé věci.) K čemu nám to všechno slouží? (Necháme děti odpovídat.)

V této chvíli se budeme modlit za všechny výše jmenované věci od vody až po oděv. Můžeme Bohu děkovat za to, co nám dává nebo ho prosit, abychom je měli my, rodina, celý svět, abychom si dokázali vážit toho, co máme. Během modlitby za konkrétní věci, pak jednotlivá slova (voda, oheň... až oděv) přiřadíme k první části věty. Jednotlivá slova se mohou položit či nalepit.

Závěrečná modlitba:

Dobrý Bože, děkujeme Ti, že stejně jako ses staral tehdy o svůj lid na poušti a dával jim v každou chvíli to, co zrovna potřebovali, jídlo, vodu... staráš se i dnes o každého z nás. Děkujeme ti, že tvoji lásku si nemusíme ničím zaplatit ani zasloužit, protože nám ji dáváš zadarmo. Amen.

Modlitbu můžeme ukončit jakoukoli naučenou modlitbou.

Bůh se o nás během dne stará různě. Jeden ze způsobů jeho péče je to, že s námi chce mluvit. Mluví k nám tiše, ale jeho slova jsou plná lásky a povzbuzení. Proto, kdo by chtěl, může si z košíku vzít Boží slovo a nechat se Bohem milovat a opečovávat. Toto slovo si můžete někde schovat nebo vylepit tak, aby vám stále připomínalo Boží péči.

SOBOTA

snídaně

5. Hry Pískový mužíček; Biblická štafeta; Společnými silami

Hra Pískový mužík

Pomůcky: šátek.

Čas: 10 min.

Postup:

Jak jste se vyspali? Je tu někdo, kdo by chtěl ještě spát? Ten, kdo je vyspaný, má teď výhodu oproti těm, kteří by ještě spali, protože má teď plno síly. Síla se mu teď bude velmi hodit. Už jste někdy slyšeli o pískovém mužíčkovi? Představte si, pískový mužíček má takový dar, když se někoho dotkne, ten usne. My ale nechceme jít zase spát.

Jedno dítě, které má šátek je pískový mužíček. Chytá ostatní tak, že se jich dotkne šátkem. Takto chycené dítě zůstává stát na místě, chycení totiž znamená spánek. Ze spánku ho může probudit jiné dítě, které k němu přijde čelem, chytí ho a řekne „dobré ráno“. V malé skupině může být na vysvobozování určený jen jeden a po určitém čase ho vystřídá někdo jiný. Nebo je možné, aby bylo chytačů více.

Hra Biblická štafeta

Pomůcky: balící papír a fixy, případně křída a tabule.

Čas: 15 min.

Postup:

Úkolem družstev je zapamatovat si ve skupině biblický verš, který následně musí zapsat na připravené místo.

Skupinu rozdělíme na dvě družstva. Můžeme je např. rozdělit tak, že všichni stojí vedle sebe (v řadě nebo kruhu) a rozpočítáme je na první, druhý. Další variantou je nechat děti, aby se rozdělily samy. Před tím, než začneme samotnou hru, vysvětlíme dětem, že jejich úkolem bude zapamatovat si biblický verš, který se za chvíli přečte. Strategie, jak si celý verš zapamatovat je na nich. Necháme chvíli na rozmyšlenou. Na povel „start“, vybíhá jeden z družstva, který běží na předem označené místo, kde bude fix a papír (případně tabule) a napíše první slovo z verše. Poté běží zpět do družstva, tlesknutím do dlaní předává „štafetu“ dál. Vybíhá další člen družstva, který píše druhé slovo a vrací se zpět stejným způsobem. Takto se pokračuje do té doby, dokud není napsaný celý verš. Vyhrává to družstvo, které nejen že bylo první, ale má také verš napsaný správně. Můžeme jim rozdat text verše na papírku, podle kterého si text mohou zkontrolovat (kontrolovat mohou své družstvo nebo družstvo soupeře). Délku tratě mezi družstvem a cílovým papírem můžeme libovolně, dle potřeby upravovat nebo také zpestřit nějakou překážkou.

Verš: „Kde nakoupíme chleba, aby se všichni najedli?“ (Jn 6,5) nebo „Je tu jeden chlapec, který má pět chlebů a dvě ryby.“ (Jn 6,9)

Hra Společnými silami

Pomůcky: balicí papír, tlustý fix na provázku (provázky podle počtu dětí ve skupině).

Čas: 15 min.

Postup:

Vytvoříme menší skupinky podle potřeby. V případě menšího počtu dětí ve skupince můžeme zachovat skupinky z předchozí hry. Úkolem každé skupinky je napsat společně slovo hlad tak, že každý drží konec provázku, na kterém je uvázaný fix. Můžeme omezit časově. Hodnotíme společnou práci a to, které skupince se podařilo dané slovo napsat čitelněji.

Po této aktivitě je možné udělat krátkou zpětnou vazbu a zeptat se dětí, jak se jim spolupracovalo, co bylo pro ně obtížné a proč, jakou strategii provedení zvolily atd.

6. Pečení chlebů

Pomůcky: recept na nekvašený chléb + všechny pomůcky k tomu určené.

Čas: cca 1,5 hod.

Postup:

Katecheta naváže: *Napsat společně slovo hlad nebylo určitě jednoduché. Chtělo to důkladnou sehranou spolupráci. My v té společné spolupráci budeme pokračovat dál. Společně vytvoříme něco, co hlad zahání.*

Vzpomínáte si na včerejší příběh? Kdo zakusil záchranu od hladu? Čím? My si nyní společně upečeme chleba.

Děti si spolu společně s katechetou upečou nekvašené chleby. Chleby mohou být jakékoliv velikosti. Množství by mělo být tolik, aby stačilo na aktivitu k biblickému textu Jan 6,4-14 – **viz bod č. 8**, na mši svatou – **viz poslední bod č.11** a na to, aby si každé dítě odneslo jeden chléb sebou do rodiny.

Děti si vyzkouší, co všechno je třeba udělat, než se chléb upeče a taky ochutnají jeho chuť. Děti určitě budou znát tento nekvašený chléb z obchodu, ale tentokrát to bude mít hlubší význam – jednak se dozví, z čeho se takový chléb vyrábí, a jednak to bude dílo jejich rukou. Oni sami budou mít podíl na tomto chlebu.

Jejich chléb pak bude využit při vyprávění biblického příběhu o tom, jak Ježíš rozmnožil chleba, při mši svaté a v rodině každého dítěte. Zakusí, jaké to je se o tento svůj chléb podělit s ostatními a tím jim i sobě dopřát pocit radosti z podarování se.

Recept na nekvašený chléb najdete zde: <http://www.reznak.cz/buh/recept-na-nekvaseny-chleb/>. (Pozn. Při výrobě hostií se používá pouze pšeničná mouka a voda.)

přestávka + lehká svačina

7. Společná schovávaná

Pomůcky: velká deka nebo prostěradlo.

Čas: 10 min.

Postup:

Úkolem celé skupiny je schovat se pod velkou deku (nebo prostěradlo) bez použití rukou nebo hlavy. Úkol je možné ztížit tak, že hráči budou mít zavázané oči nebo úkol provedou bez mluvení. Pod pokrývkou děti nenecháme dlouho. Před samotnou aktivitou je potřeba zjistit, zda je někdo, kdo trpí strachem z uzavřeného prostoru.

Zdroj: HERMANOVÁ, S. NEUMAN, J. *Hry do kapsy V: sociálně psychologické, motorické a kreativní hry*. Praha: Portál, 2004, [96] s. ISBN 8071788740.

8. „Piknik“ – práce s biblickým textem Jan 6,4-14

Pomůcky: Příloha č. 6 – Biblický text Jan 6,4-14; chléb nebo chleby, který si ráno děti upekly – vezmeme jen jeden nebo dva či tři – záleží na počtu dětí, pro každého stačí malý kousek; talíř nebo košík na chleba, balící papír, fix

Čas: cca 40 min.

Postup:

Pokud by bylo hezké počasí, může se následující práce udělat venku.

Po zemi katecheta rozprostře deky, na které si děti sednou. Poté je uvede do děje:

Včera jsme četli příběh o maně – chlebu – který dal Hospodin Izraelitům na poušti, aby nezemřeli hladem. Dnes si povíme druhý příběh.

Katecheta slavnostně přečte biblický text Jan 6,4-14 – viz **Příloha č. 6**.

Po přečtení položí dětem otázky:

Kdo poskytl chleba a ryby? (Malý chlapec.)

Co se díky jeho daru stalo? (Všichni se najedli.)

Katecheta naváže:

My tady máme také chleby, které mohly vzniknout díky našim rukám. Jeden (dva, tři...) podle toho, kolik kousků chleba dáme k dispozici) chleby si teď můžeme společně rozdělit.

Katecheta si ulomí kousek z chleba a chléb předá dál nejbližšímu dítěti. Ten si ulomí další kousek a předá chléb dál. Pokud dá katecheta k dispozici dva chleby, může jeden poslat z druhého konce. Děti by si navzájem měly ohlídat, aby se na každého dostalo.

Jinou variantou může být to, že si děti nejprve samy nalámou tolik kousků, kolik jich je (vč. katechety či katechetů) a pak si mohou kousky chleba posílat nebo je někdo může rozdávat.

Práce s biblickým textem:

Každé dítě dostane svůj biblický text - viz **Příloha č. 6**.

Otázky pro děti:

- 1) Kdo všechno v příběhu vystupuje? (Ježíš, Filip, Ondřej, chlapec, zástup lidí)
- 2) Kdo měl starost o to, aby se lidé nasýtily? (Ježíš)
- 3) Kdo nakonec lidi nasýtil? (Ježíš)
- 4) Čím Ježíš sytí lidi? (chlebem a rybou)
- 5) Co udělal Ježíš, než chléb a ryby rozdělil mezi lidi? (vzdal díky)
- 6) Na jak dlouho byl chléb dán lidem? (jen na ten jeden okamžik) – aby se touto otázkou zabývali i u divadla – toto je totiž společné – dočasný pokrm

Katecheta opět odpovědi zapisuje na balicí papír, kde má předem napsané otázky.

Nyní se může z daných odpovědí formulovat poselství textu. Katecheta opět nejprve nechá děti, aby si ho zkusily zformulovat samy.

Možné znění poselství biblického textu:

Ježíš vidí, že lidé mají hlad. Malý chlapec dává chleba a ryby k dispozici všem. Díky jeho daru se může dít zázrak. Ježíš tento pokrm rozmnožuje a všichni tak mohou utišit hlad. Ježíš je ten, kdo se stará. Tento pokrm ale není navěky – je jen dočasný.

Poselství katecheta napíše na balicí papír.

9. Společné poselství obou biblických textů

Pomůcky: tužka pro každého, Pracovní list 1, Pracovní list 2.

Čas: cca 20 min.

Postup:

Následuje srovnání obou biblických textů. Nejprve děti hledají, co mají oba příběhy společné. Měly by dojít k tomuto výsledku:

SPOLEČENSTVÍ LIDÍ, HLAD, ZÁZRAK, CHLÉB, NASYCENÍ, POKRM NENÍ NA VĚKY.

Nyní může katecheta spolu s dětmi definovat společné poselství obou biblických textů. Děti dostanou **Pracovní list 1**, na kterém je předem poselství obou biblických textů napsané. Pokud bude chtít katecheta, aby si poselství obou textů zapsaly samy děti tak, jak k němu přišly, použije **Pracovní list 2** s prázdnými kolonkami. Dále v pracovním listě najdou kolonku, do které napíšou společné poselství. Poslední kolonka patří osobnímu poselství textu – tam si děti mohou napsat, jak je osobně některý z příběhů oslovil a jak se může promítnout do jeho osobního života. Tuto kolonku nemusí děti nutně vypisovat – může jim být inspirací k přemýšlení.

cca 12:00 – 14:15 oběd, odpočinek (sport, vycházka...)

10. Radostný dárc

Pomůcky: pastelky, fixy, barevné papíry, lepenky, tvrdé papíry, krepový papír, lepidlo, nůžky atp.

Čas: 60 min.

Postup:

Myšlenkou této aktivity je to, že Bůh nás obdarovává a my můžeme tuto radost nést dál. Radostným dárcem se stáváme tehdy, když bližního obdarujeme, protože chceme, máme ho rádi, chceme mu vyjádřit svoji lásku, důvěru, blízkost nebo ho potěšit a neočekáváme něco nazpět. Bůh vidí naše úmysly a miluje toho, kdo dává s radostí (2 Kor 9,7). Cílem této činnosti je vyrobit „dárek“ pro radost někomu jinému. Může se jednat o seniory v domově důchodců nebo nemocné, staré či osamocené farníky, dle možností dané lokality. Je potřebné předem zjistit, kde a koho by děti svými dárky mohly obdarovat, ať už osobně nebo zprostředkovaně.

Vysvětlíme dětem, na čem budou následující hodinu pracovat. Dle svých možností a schopností připravíme dětem materiál, který mohou použít k výrobě svého dárku. Na nich je, aby sami připravili svůj originální dárek dle své fantazie. Ti, kteří budou mít potíže s realizací vlastního nápadu, se snažíme motivovat, případně jim dát nějaké návrhy nebo jim umožníme práci ve dvojicích. Další variantou je, že všichni budou dělat jednu věc např. pohlednice, dárkové krabičky se vzkazem atp.

11. Mše svatá

Vyústěním celého setkání bude mše svatá, při níž budou v obětním průvodu nesený všechny zbylé chleby, které na konci mše svaté kněz požehná.

Pak si nejprve každé dítě vezme jeden chléb, který si odveze do své rodiny. V ní se může společně o chléb rozdělit.

Zbylé chleby (pokud zbydou), se nalámou na kousky a nabídnou všem, kteří se mše svaté účastní. K nim se může nabídnout olivový olej, do kterého si může účastník chleba namočit.

Na mši svatou se mohou pozvat rodiče dětí i ostatní věřící.

Katecheta uvede děti do slavení mše svaté:

Společně jsme objevovali, jak Bůh zachraňuje člověka. Obdarovává ho chlebem, který mu zajišťuje život. Na nějakou dobu ho zasytí a člověk nepociťuje hlad. I dnes nás chce Bůh obdarovat. I dnes nám Bůh dává pokrm. My ho můžeme přijímat při každé mši svaté.

Tento pokrm se ale od těch dvou obdarování, o kterých jsme si vyprávěli, liší. Dokázal by někdo říci v čem? Děti by měly dojít k tomu, že chléb, který přijímáme dnes my, není pokrmem dočasným, ale pokrm věčný. Je nám dán navěky. Nebude nám nikdy odebrán, nebude nám nikdy chybět. Bude ho vždy dost pro každého.

A tak jako Izraelité i lidé kolem Ježíše byli nasyceni jako jednotlivci, ale zároveň jako celé společenství, tak i chléb, kterému říkáme eucharistie, přijímáme každý jako jednotlivec, ale zároveň ve společenství s ostatními. Tvoříme jedno společenství. A tak jako ten malý chlapec, který dal k dispozici všem chléb, i my dnes přineseme ve mši svaté chleba, který jsme vlastními silami upekli. Zároveň také budeme přinášet Bohu sami sebe – naši vděčnost, radost za to, že nás Bůh má rád.

Proto nyní půjdeme společně slavit mši svou. Znovu si při ní můžeme uvědomit, jak nás má Bůh rád.

Toto uvedení může buď udělat katecheta sám, přede mší svatou, nebo se může domluvit s knězem, který takto může na začátku mše svaté děti přivítat, propojit s tím, co prožily a uvést je do slavení.